

Kehila és Kehila Haver díjasok



Beszámolónk az újság 3. oldalán

Nagyünnepek Komáromban

Az idei őszi ünnepeken ismét **Riszovannij Mihály** és **Balogh István** látják el az előimádkozói feladatokat a komáromi zsinagógában.

2015. szeptember 13., vasárnap 18:00

Erev Rosh Hasanah – a zsidó új év kezdete- esti ima majd ünnepi vacsora a Menházban

2015. szeptember 14., hétfő – 17:00

Rosh Hasanah első napja – Tanház a Menházban

2015. szeptember 22., kedd – 18:00

Kol Nidre – Erev Jom Kippur

2015. szeptember 23., szerda – 17:00

Jom Kippur napja – Mazkir, emlékezés az elhunytakra

Ünnepeljen Ön is velünk! ■



**Shana tova 5776! Minden Kedves Olvasónknak
Boldog Új Évet kívánunk!**

Indul a Machar online oktatási program

A nyár folyamán teljesítettük a fő támogató Pincus alapítvány minden kérését, így szeptembertől indulhat on-line oktatási programunk.

Jelenleg már folynak az egyes modulok felvételei. Várjuk regisztrációjukat a <http://kehreg.com/machar/> linken! További információk a kile@menhaz.sk címen. ■

Kóser pékárú rendelhető

Szeptemberben az alábbi napokra lehet pékárut rendelni a pékség teljes választékából (www.koserpeksseg.hu): **szeptember 13. vasárnap, Rosh Hasanah** (leadási idő szeptember 9. szerda, átvétel: 13-án, vasárnap). **Szeptember 22. kedd, Jom Kippur** (leadási határidő szeptember 18. péntek, átvétel 22-én, kedden).

Megrendeléseiket a kile@menhaz.sk címen és a 7731-224-es számon várjuk! ■

Luach (naptár) rendelhető

Kérjük, hogy Luach (naptár) igényüket az 5776-os évre szíveskedjenek szeptember 6-ig leadni a KZSH titkárságán a 7731-224-es számon vagy a kile@menhaz.sk címen. ■

Nyertes pályázatok

A Nemzeti Kulturális Alaptól két év kihagyás után ismét támogatásban részesült a Hítközségi Híradó. Köszönjük! ■

Vezetőségi ülés

A Komáromi Zsidó Hitközség vezetősége július közepén tartotta soros ülését, melyen a testület mind az öt tagja megjelent. A napirendi pontok érintették a Menházban felszabadult helyiségek jövőbeli hasznosítását, az Eötvös utca 9. és a temető állapotát, az elvégzendő munkálatokat. Szó volt a megnyert pályázatokról. A vezetőség értékelte a tavaszi rendezvényeket és meghatározta az őszi, téli időszak programjait. ■

PT

Gratulálunk Turai Jánosnak, a Váci Zsidó Hitközség elnökének

Augusztus 20-án, Magyarország állami ünnepén a Magyar Érdemrend Lovagkereszt polgári tagozat kitüntetésben részesült Turai János, a Váci Zsidó Hitközség elnöke. A Komáromi Zsidó Hitközség nevében ezúton gratulálunk, további jó munkát és egészséget kívánunk! ■

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

2008. január 1-től támogatását az alábbi bankszámlaszámokra küldheti (támogatás személyesen a KZSH titkárságán és csekken is lehetséges):

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

A KZSH címe: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno vagy

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Köszönjük!

Magyarországi olvasóink figyelmébe: Kedves Olvasónk!

Kérjük, hogy az egyházaknak adható személyi jövedelemadója 1 százalékát a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége részére ajánlja fel a 0358-as technikai számon. A MAZSIHISZ rendszeresen támogatja a KZSH munkáját!

Külföldi olvasóink figyelmébe: Támogathat már Paypalon keresztül is!

A Komáromi Zsidó Hitközség megnyitotta Paypal számláját, adományait az alábbi címre küldhetik: help@menhaz.sk

Faliújság

rövid hírek

✦ A nyáron folyamatosan érkeztek a látogatók a Menházba. Többen köztük városunkból elszármazottak, gyökereiket keresők. Továbbra is mindenkit szeretettel várunk!

✦ Új könyvekkel gazdagodott a Spitzer Béla Kiskönyvtár állománya.

✦ Augusztus utolsó hétvégéjén a Tátrában ül össze a Szlovákiai Zsidó Hitközségek Központi Szövetsége elnöksége.

✦ Komáromba látogattak a budapesti Gólem színház vezetői Marcsa Barbara és Borgula András. Pasternák Antallal, a KZSH elnökével egy majdani komáromi előadásról egyeztettek.

✦ Továbbra is várjuk a programokkal kapcsolatos ötleteket a kile@menhaz.sk címen.

✦ Megkezdődött őszi programjaik és pályázataink összeállítása a részleteket a Hitközségi Híradó szeptemberi számában olvashatják.

✦ Novemberben a komáromi Selye János Egyetem Református Teológiai Karán Miriam Neiger Fleischmann festőművész tart előadást Izrael Ma címmel.

Támogatóink / szponzori:



BETHLEN GÁBOR
Alap



Hitközségi Híradó (Spravodaj) – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja (mesačník ŽNO v Komárne). Alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő** – séfredaktor: Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak** – spolupracovníci: Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő** – grafická úprava: Saláth Richárd, **olvasószerkesztő** – jazyková korektúra: Vadász Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomtatás** – tlač: Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe** – adresa ŽNO: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám**: EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO**: 34073400. Alapítva 5756-ban. Realizované s finančnou podporou Úradu vlády SR – program Kultúra národnostných menšín 2015. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!**

Miért jöjjön el a zsinagógába? – ünnepváró gondolatok

Ismét eltelt egy év, szeptember 13-án, vasárnap este megkezdődik az 5776. zsinagógai esztendő. A Komáromi Zsidó Hitközség számos vallási, kulturális, oktatási programot rendezett az elmúlt év során is. Mindvégig arra törekedtünk, hogy városunk kis közösségének életét fenntartsuk.

Az őszi ünnepek napjai, az úgynevezett félelmetes napok, amikor eldől minden zsidó ember sorsa, kiderül, a jók vagy a rosszak, az élet vagy a halál könyvébe íratik e be a következő évre.

Az elmúlt évekhez hasonlóan idén is Riszovannij Mihály és Balogh István segítségével ünnepelünk majd, oldott légkörben, ahol nem kell félni, ha valaki nem tud valamit. A lényeg, hogy ezt a pár órát együtt töltsük. Jöjjön, hozza el barátait, rokonait is!

A komáromi közösség csak akkor maradhat fenn, ha legalább legnagyobb ünnepeinket meg tudjuk tartani. Legyen Ön is részese ennek!

Jó bepecsételést kívánva várjuk a Menházban szeptember 13-án és az ünnep többi napján is! A vezetőség nevében. ■

Pasternák Antal
elnök

Deutsch Róbert főrabbi emlékére

Gyász: Elhunyt Deutsch Róbert főrabbi, komáromi látogatásainak emlékét örökké megőrizzük. Legyen neki könnyű a föld! ■

Paszternák András,
a Hitközségi Híradó szerkesztője
és a Komáromi Zsidó Hitközség nevében



Kehila és Kehila Haver díjasok 2015

A Zsidó Kultúra Európai Napja alkalmából idén is kiosztottuk a Kehila és a Kehila Haver díjakat.

Kehila díjban részesülnek

A Szenes Hanna Magyar Izraeli Baráti Egyesület, Tatabánya javaslatára:

Lusztig Péter – A tatai és tatabányai zsidóság múltjáról feleségével közösen nagysikerű, tudományos igényű Konferenciát szerveztek. Nagyszülők megjárták a koncentrációs tábor a vészkorszakban. A Holokauszt évfordulója alkalmából kiállítást szervezett a KPVDSZ Művelődési házban. A tatabányai önkormányzat, választott képviselője. A Szenes Hanna Magyar-Izraeli Baráti Egyesületünk oszlopos tagja. Ötleteivel és annak kivitelezésében segíti az egyesületünk munkáját. A Komáromi Shalom Klub rendezvényeit rendszeresen látogatja és támogatja. Szívügyének tekinti a zsidóság múltját, jelenét, jövőjét.

A Komáromi Zsidó Hitközség javaslatára:

Avraham Toledano – Izraelből pár éve költözött egy Komárom közeli településre. Azóta rendszeresen részt vesz a közösség életében, valamennyi rendezvényünket segíti önkéntes munkájával.

Márkus Sándor, a Szombathelyi Zsidó Hitközség elnöke – a helyi zsidó élet folyamatos fenntartása, új kiállítások létrehozása és a hitélet erősítése fűződik nevéhez.

Kehila Haver díj

A Szenes Hanna Magyar Izraeli Baráti Egyesület, Tatabánya javaslatára:

Lusztigné Várfői Nóra – A tatabányai nyugdíjas tanárnő. A helyi zsidóság múltjának kutatását szívügyének tekinti. A tatai és tatabányai zsidóság múltjáról férjével közösen nagysikerű, tudományos igényű Konferenciát szerveztek. Sokat tesz a keresztény és zsidó emberek közötti barátságért. Jó kiépített kapcsolata van az iskolák felé, ennek köszönhetően a rendezvé-

nyeinken a diákok szép számmal vesznek részt. A Szenes Hanna Magyar Izraeli Baráti Egyesület elnökségének titkára, rendezvényeink szervezésében, mindig lehet számítani rájuk. A Komáromi Shalom klub rendezvényeire résztvevőket szervez és maga is részt vesz azokon.

Josef Dukes úr javaslatára:

Lanz Roland (Diószeg) – a diószegi zsidó közösség múltjának kutatója, a helyi Atid egyesület elnöke, számos, a zsidósággal kapcsolatos konferencia, koncert szervezője.

A Komáromi Zsidó Hitközség javaslatára:

Zuzana Toledano – a Komáromi Zsidó Hitközségnél két héber csoport tanárnője, valamennyi rendezvényünket segíti önkéntes munkájával, jó kapcsolatot alakított ki a közösség tagjainak minden generációjával.

Labancz Roland, Bátorkeszi polgármestere, a helyi zsidó temető teljes felújításáért. ■

-p-

Felejthetetlen élmények az ígéret földjéről – Balogh Ákos élménybeszámolója

Idén nyáron egy nem mindennapi lehetőségben és élményben volt részem, nem túlzás, ha azt mondom, hogy életem legemlékezetesebb nyolc napját tudhatom magam mögött. Szerencsésnek vagyok, mert kijutottam a Szentföldre, még szerencsésebb, hogy olyan helyeken járhatam, amelyeket már régóta szerettem volna látni. Így egy álom teljességedett be az ígéret földjén. Sok szép, érdekes dolgot hallottam már az országról, az ottani szokásokról, az emberekről, a mindennapi életről, így természetesen nagyon vártam az utazás napját.

A történet még 2012 nyarán kezdődött, amikor először vettem részt a budapesti Holokauszt Emlékközpont által rendezett tematikus táborban. Elsősorban az ismeretek szerzése vezérelt, másrészt tudtam, hogy új ismerősökre, barátokra lelek majd. Úgy látszik, a megérzésem nem csalt, hiszen egy olyan életre szóló barátságra tettem szert, amely pozitívan meghatározta eddigi életem alakulását. A közös beszélgetések, történelmi pályázaton való részvétel, római kirándulás mind-mind hozzájárult ahhoz, hogy meglátogassam a pár éve Magyarországról alijázott barátomat és családját. Mondanom sem kell, hogy a július végi utazás napját sok-sok előkészület és nagy izgalom előzte meg. Természetesen sokat olvastam erről a helyről különböző könyvekből és az internetről, de felvettem a kapcsolatot Paszternák Andrással is. Ő hasznos információkkal és sok tanáccsal látott el, amelynek nagy hasznát vettem az utazás és a kirándulások során. Az út szerencsére zökkenőmentesen telt, ehhez egy Haifán élő magyar házaspár társasága járult hozzá. Amikor épp nem az izraeli emberek furcsa közlekedési szokásairól és az ország gasztronómiájáról beszélgettünk, folyton az aranytorkú Sarit Hadad, számomra legszebb száma a Kschalev Boche (Shema Israel) jutott eszembe. A szokásos reptéri kérdezz-felelek után, a Haderán élő barátaim lelkesen fogadtak a világ egyik legbiztonságosabb repterén. Csodás volt Izrael földjén lenni, a pálmafák és a növényzet látványa pedig lenyűgöző volt számomra. Mivel a késői órákban érkeztünk Haderára, a rövid üdvözlés után hamar elaludtam. Már a reptéren éreztem, hogy fájni biztos nem fogok, hiszen bőven harminc fok fölé emelkedett a hőmérő higanyszála. Eddig azt gondoltam, hogy nagyon jól bírom a meleget, de most csalódtam magamban.

Másnap kezdetét vette az ország kincseinek bemutatása, hiszen vendéglátóim minél többet szerettek volna nekem megmutatni az ígéret földjéből. Sikerült is nekik. Az első nap Zikhron Ya'akov megtekintése volt a cél. Ebben a csodálatos városban először az Aliyah Múzeumot néztük meg, ahol kelő információt kaphattam az országba elsőként bevándorlók problémáiról és kezdeti nehézségeikről, ugyanakkor a találékonyságukról és városalapító ügyességükről is, egyben megismerhettem a Rothschild család történetét. Délután egy nagyon érdekes házat jártunk körbe, ahol az első világháború alatt a briteknek kémkedő, az Aaronsok-testvérek által irányított földalatti csoport tevékenykedett. A második nap az ország harmadik legnagyobb városában, egyben legforgalmasabb kikötővárosában voltunk. Miután rövid sétát tettünk Haifa belvárosában, a világ legnagyobb, hegyoldalban létesített kertjében és a Bahá'í szentélyben gyönyörködhattunk.

Miközben a pompás fák, bokrok, virágágyások, szökőkutak és a szépen nyírt, világoszöld pázsitot csodáltuk, csodálatos kilátás tárult a Haifai-öbölre és a Földközi-tengerre. Ekkor tudatosítottam, hogy valójában egy más világba csöppentem. A felkelő nap reggeli sugarai hamarosan elérkeztek, izgatottan vártam az aznapi kalandot, ahol egy történelmi utazásban volt részem Caeserea egykori római gyarmaton. A tengerparti romok az egykori gladiátorjátékokra használt küzdőtér az ókorba varázsolt vissza. Este végre élvezhettem a tenger nem éppen hűsítő, de kellemes vizét, és kipihenhettem az aznapi fáradalmakat.

A negyedik napra nagyon kíváncsian ébredtem, már a negyven fokhoz közeli hőségriadó sem érdekelt. A nap legfőbb témája az emlékezés volt, hiszen a Yad Vashem megtekintését terveztük. Több mint 5 órát a múzeumban és az emlékhelyen töltöttünk. Nagyon vártam már ezt a napot, hiszen évek óta foglalkozom a holokauszt borzalmaival. A legnagyobb érzelmeket a Nevek Csarnoka, az Emlékezés Sátorja és Gyermek Emlékműve váltotta ki belőlem. Ezen a helyen olyan elmondhatatlan „élményt” szereztem, amelyet soha sem fogok elfelejteni. Utolsóként hagytuk el az emlékhelyet. Az itt ért megrázkódtatást a Herzl-hegyen sétálva próbáltuk feldolgozni. Másnap Tel-Aviv felfedezése során belekóstoltunk a régi Jaffa bibliai hangulatába és a város többi részének éjjel-nappal folyamatosan lüktető életébe. A hatodik napon Tiberiasban jártunk, ahol rövid sétát tettünk, majd kicsit felfrissülhettünk a Bibliából is jól ismert Genezáreti-tóban. A tengerparti város sétányai és éttermei nagyon hangulatosak voltak. Sajnos ekkorra már közeledett a hazautazás napja, de az egyik legfontosabb, Jeruzsálem megtekintése nem maradhatott ki az egész hetes élmények sorából. Így másnap Jeruzsálem felé tartva a legendás Ofra Haza világhírű száma, a Yerushalaim Shel Zahav járt folyamatosan a fejemben. Ebbe a lenyűgöző történelmi városba a Jaffa-kaput követően léptünk be, majd miután megvettem életem első kipáját, a Siratófalhoz érkeztünk. Mondanom sem kell, hogy mekkora élmény volt számomra ott lenni és megérinteni a Falat. Ezután megcsodáltuk az Olajfák hegyét, a Getsemáné kertet, a keresztény, zsidó, arab és örmény negyed, valamint Jeruzsálem bámulatos utcácskáit. Felejthetetlen élményekkel gazdagodva tértünk vissza Haderára, szomorúan pakoltam be a bőröndömbe. Szerencsére még az utolsó nap is tartogatott meglepetést, hiszen Netanya városa és gyönyörű strandja elfeledtette velem azt a tényt, hogy késő délután már a Ben Gurion Nemzetközi Repülőtérre kell mennem. Napközben ajándékokat vásároltam, utoljára csobbantam a tengerbe ezen a mesés helyen, majd délután érkezett a búcsúzás ideje. Szomorúam vettem búcsút az egyik legjobb barátomtól és az országtól, de vigasztalt az a tudat, hogy ezt nem örökre teszem, hiszen sok látnivaló maradt még hátra, így feltétlen vissza fogok még jönni.

Az Izraelben eltöltött 8 nap alatt rengeteg érdekes helyet, szép tájat láttam, amiért örökre hálás leszek. Örömmel ajánlom, hogy akinek lehetősége lesz rá utazzon el erre a mesés helyre, mert olyan élményekben lesz része, amelyeket soha sem fog elfelejteni, örökre meghatározza majd élete alakulását. ■

Látogatás Varsóban

A múlt hónapban négy napot töltöttem Varsóban és Krakkóban. Mindkét hely zsidó nevezetességeit is igyekeztem felfedezni. Sajnálattal tapasztaltam, hogy ma már csak nyomai található az egykor virágzó vallási életnek. A következőkben főleg a varsói zsidók történetére fókuszálok. Az első emlékek a zsidók lengyelországi jelenlétéről a XV. századból származnak.

Először Varsó óvárosában telepedhettek le, a ma már nem létező Zydowska (zsidó) utcában. Ekkor viszonylagos jólétben éltek, ami nem tetszett a helyi polgárságnak, ezért kitiltották őket innen. Csak az akkori Varsón kívüli területeken telepedhettek le. Ilyen negyed a ma már Varsóhoz tartozó Praga. Lengyelország harmadik felosztása (1795) után a porosz hatalomgyakorlók feloldották a zsidók Varsóban lakhatásának tilalmát. A legenda szerint a lengyel zsidók ekkor kapták német hangzású neveiket, mégpedig a német költőtől, írótól, E. T. A. Hoffmantól, aki a város hivatalnokaként dolgozott ekkor. Hoffmann sokszor fricskázó elnevezésekkel élt. A szegény zsidóknak a „Goldberg” (aranyhegy), vagy „Goldstein” (aranykő) nevet adományozta. De gyakran növényeket szőtt bele a nevekbe, pl. Apfelbaum (almafa), vagy Rosenbaum (rózsafa).

1815 után ismét szigorúbb szabályok vonatkoztak a zsidókra. Az izraelitákat a Nalewki utca környékére telepítették (ma már nem ilyen néven találhatjuk meg ezt az utcát). A Nalewki, amely az egykori varsói zsidóság egyik legfontosabb utcája volt, az azonos nevű folyóról kapta nevét (ma már a folyó sem létezik). A második világháborúban az utca összes épületét megsemmisítették, egyetlen egy házat kivéve. Érdekes, hogy ma is megtalálható az a villamos, amelyen egykor emberekkel zsúfolt villamosok zötyögtek. Ma már azonban ez csak emlék, a villamos nem vezet sehová, és hirtelen az út közepén félbeszakad...

A XVIII–XIX. század fordulóján alapították az első zsidó temetőt Varsóban. Itt olyan személyek nyugszanak, mint például Ludwik Zamenhof, az esperantó nyelv kidolgozója. A XIX. század második felétől a varsói zsidóság szinte minden elnyomástól mentesen élhetett. 1875 és 1878 között épült a Nagyszinagóga, amely a zsidó Varsó szimbólumává nőtte ki magát. 1942 márciusától a mellette lévő könyvtárépülettel együtt bútorraktárként használták a németek. 1943. má-

jus 16-án felrobbantották. Ma az úgynevezett Kék Torony irodaház magaslik a helyén. A városban még külön zsidó gyerekkórház is működött. A Berson és Berman azonban mindössze 1878 és 1943 között fogadta kis betegeit. Ma már állami gyerekkórházként funkcionál az intézmény.

Varsó számos zsidó művésznek, tudósnak és gondolkodónak is otthonaként szolgált. Beleértve a már korábban említett Ludwik Zamenhofot, aki kitalálta az esperantót, mellyel az emberek közötti nyelvi akadályok ledöntésére törekedett. De itt élt és dolgozott a Nobel-díjas író, Isaac Bashevis Singer, aki műveiben gyakran utal varsói életére. 1930-ban Varsó lakosságának 30 százaléka zsidó származású volt, többségük aktívan közreműködött a város életében. Zsidó származású építészek tervezték a lengyel főváros számos magával ragadó épületét.

A második világháború kitörése előtt a zsidó újságok három nyelven, jiddisül, lengyelül és héberül voltak olvashatók. A filmszakmában is meghatározó nyelvnek számított a jiddis, rengeteg filmes rendelkezett zsidó gyökerekkel. Közülük talán a leghíresebb Samuel Goldwyn, az egyik leghíresebb hollywoodi filmstúdió, a Metro-Goldwyn-Mayer társalapítója. A kor számos közkedvelt zeneszerzője, dalszövegírója is zsidó felmenőkkel rendelkezett. Roman Polanski A zongorista című filmjében a 30-as, 40-es években népszerű zenész, Wladislaw Szpilman, emlékeit jeleníti meg.

A vészkorszakról röviden

1939-ben 375 000 zsidó lakosa volt Varsónak, mely az össznépeség 29,1 százalékát jelentette. A náci 1940. november közepéig összegyűjtötték a zsidókat, közel félmilliót. 1942 júliusának közepétől szeptember közepéig a varsói gettó lakosságának többségét deportálták. A deportálás után, azok, akik bujkálva megmenekültek, felláztak. A varsói gettófelkelés 1943. április 19-én tört ki. Habár a zsidók nem voltak képzettek, sokáig ellenálltak, sajnos a felkelés vége elég szomorúan alakult. 1943. május 8-án a né-

metek megtalálták és körülvették a zsidó ellenálló mozgalom központját, kiknek tagjai öngyilkosságot követtek el. A varsói felkelés 1944. október 2-án fejeződött be. 1945. január 17-én a porig bombázott, elhagyatott várost elfoglalta a Vörös Hadsereg. Azon kevés zsidó, aki átvészelte a kor szörnyűségeit, a nem zsidó szomszédjainak, barátainak köszönheti életét vagy annak, hogy csatlakozott a partizán mozgalomhoz, esetleg bujkált.

A II. világháború utáni évek

A vészkorszakot túlélő zsidók számát 40 és 100 közöttire becsülik. Sajnálatos módon a holokauszt utáni évek sem kedveztek a lengyel zsidóknak. Az 50-es, 60-as években jelentős zsidóellenes kampány folyt, melynek két fontos következménye lett: 1968-ban körülbelül 15000 zsidó gyökerű lengyel hagyta el az országot, azok pedig, akik szülőföldjükön maradtak, szinte teljesen asszimilálódtak. 2006-os becslések 20 000 lengyel zsidót feltételeznek az országban.

Napjainkban ismét Varsó a lengyel zsidóság központja. Legjelentősebb vallási intézménynek a Nozyk Zsinagógát tekintik a helyiek. Az ortodox templom a XIX–XX. század fordulóján épült, a háború alatt a németek raktárként használták. Ennek ellenére a háború után nem sokkal már ismét vallási funkciót töltött be.

A zsidó Varsó 2015-ben

Az egykori gettó területén, mivel a németek mindent a földdel tettek egyenlővé, az 1950-es években épült házak találhatóak. Többségük jelentéktelen. Az egykori gettófal néhány helyen változatlan állapotban megtekinthető, ahol már nem, ott az aszfalton jelzik az ívét. Számos szoborral, plakáttal emlékeznek a múltra. Imádkozni a Nozyk zsinagógában lehet. A városban található kóser kávézók és éttermek, a kóser boltokban minden megtalálható, ami az ortodox vallási szabályok betartásához szükséges. Az utóbbi években számos kóser ételt állítanak elő Lengyelországban.

A cikk eredeti verziója a Forrás újság 2015. május-júniusi számában jelent meg. ■

Miklós Dóri
(www.zsblog.hu)

Feuerstein Azriel:

KELJFELJANCSI

13. fejezet 7. rész

Tibi ajánlotta, ne hagyjuk, hogy hátra maradjon, támogassuk két oldalról és amikor leesik a lábáról, kiteszük az út szélére és elvesszük a pokrócot. Ez a tárgyalás köztünk, természetesen Tomi jelenlétében folyt, amint két oldalról támogattuk. Szívesen fogadta a segítségünket és nem kellett félni attól, hogy megbántjuk, hiszen, amint mondtam, muzulmán volt, aki már nem ért semmit, amit körülötte és hozzá beszélnek. Sajnos, az egész fáradságunk hiábavaló volt, a fiú estig lábom maradt. Elhatároztuk, hogy másnap megint megkeressük, talán több sikerünk lesz.

Mielőtt a következő sorok leírását elkezdtem, megálltam gondolkodni, hogy fogom leírni ezt az éjszakát, amely ennek a rettenetes korszak és szívből remélem, egész életem, két legborzalmasabb éjszakáinak egyike volt. Valamivel a sötétedés előtt érkeztek, elgyengülve, éhesen, halálos fáradtan. Egy tágas, csukott szénaraktárhoz értünk, amely tele volt illatos szénával. A széna egy öt méter széles betonút két oldalán lévő, vagy egy méter magas fal mögött volt. Erre a betonútra hajtottak be minket – még maradtunk vagy ötszáz - és azt mondták, hogy várjunk. Az örök ettek, ittak valamit és a gumicsöves kápokkal együtt felmentek az út két oldalán lévő falra. Mi már alig vártuk, hogy végre lefeküdhessünk a szénára, ha már enni nem adnak, legalább engedjenek aludni. Egyszerre csak behoztak vagy hatszáz ukrán lányt és lefektették őket a szénára, mind a két oldalon. Vagy húsz felfegyverzett S.S. nő vigyázott rájuk, ezek elhelyezkedtek az út szélén lévő két falon, a mi őrsegünk kiment és ránk zárták a kaput. Az S.S. lányok kijelentették,

hogy aki fel mer mászni a falra, azt figyelmeztetés nélkül lelövik. Ott álltunk összeszorulva. Lehetetlen volt mozdulni. Egyiptomi sötétség volt. Voltak, akik üvöltöttek. A tegnapi ló még nem fejezte be egyeseknél az áldás dús működését, és aki leguggolt a szükségeset elvégezni, eltaposták. Vizelni is kellett és erre két lehetőség volt, vagy a saját nadrágodba, vagy az előtted lévőre. Az éj közepén éreztem, hogy egy kéz tapogatja a fejemet és lekapja füles sapkámat. Nem gondolkodtam sokáig, kinyújtottam a kezemet és elkaptam valaki más sapkáját. Elolvastam, amit írtam és nem értem, mi volt olyan borzalmas. Higgyétek el, borzalmas volt!

Még a legvégtelenebb éjszaka is véget ér egyszer. Keresünk a tegnapi paciensünket a pokróccal. A színek messzire virítottak. Tomi talált valahol egy szöges drótot és körültekerte magán a pokróccal együtt. Halleluja! A muzulmán életre kelt. Tomi észrevett minket és elszaladt. Mi ütött belé? Csak segíteni akartunk.

Nekünk különben is más gondjaink voltak: hogy éljük át a következő órákat. Tíznapos menetelés és szüntelen, marcangoló éhség után nehéz volt az embernek a lábát emelni. Valósággal éreztem, hogy az erőm fogy, láttam, hogy Tibi is alig vonszolja magát. Háromórás kín után, egy vágányhoz értünk a pusztaság közepén. Leültünk és vártunk. Egy ritka drótkerítés melletti sziklán ültünk. A szikla és a kerítés között volt egy kis mélyedés, láttam, hogy a kerítésen belül vagy harminc méterre egy pár tehén eszik valamit egy vályúból. Lekúsztam a mélyedésbe és egy kis bottal feltámasztottam az alsó drótot, hason csúszva a vályúig jutottam, ahol felvágott marharépak voltak. Megraktam a zsebeimet és az ingemet, visszaértem, anélkül hogy észrevettek volna, utánam még egy pár megpróbálta. Az utolsót észrevették és lelőtték. ■

Folytatása következik...

Bátorkeszi zsidó múltja és jelene

Labancz Roland polgármester, a helyi zsidó temető felújításáról és az egykori közösség emlékének megőrzéséről

Bátorkeszi község a komáromi járás egyik legnagyobb lélekszámú települése, Komárom és Párkány között félúton fekszik, kb. 30 km távolságra. Lakosságát tekintve mintegy 3500 főt számlál, vallási tekintetben kétharmadnyi katolikus, egyharmadnyi református lakja. A régebbi időkben jelentős zsidó közösség élt itt, ma már a falunak nincs zsidó hitű lakosa.

A községben található zsidó temető községünk része nemcsak földrajzi, hanem kultúrtörténeti értelemben is, ezért is tartjuk fontosnak, hogy méltó módon kezeljük, gondozzuk. Éveken át elhanyagolt, gazos és bokrokkal, fákkal benőtt terület volt, ahová még egy-egy illegális szemétkupac is került az idők folyamán. Alkalmazottaink és közmun-

kásaink tavalyi és idejéig többetes munkájának köszönhetően a mintegy egyhektáros terület immár tiszta, egy fás liget látványát nyújtja, az utcafront felől tujafákkal övezve, a bejáratot pedig egy zárható díszkapu jelzi. A fű rendszeres kaszálásával és minimális karbantartással ez az állapot reményeink szerint fenntartható. Nemcsak a még élő zsidó leszármazottak, hanem a helyiek számára is fontos, hogy méltó módon lehessen emlékezni, hogy a fiatalok is tudjanak olyan helytörténeti vonatkozású tényekről, amelyekről hosszú évtizedekig szinte semmit sem tudtak.

Magamról annyit, hogy időközi választások során kerültem a polgármesteri székbe 2012-ben, előtte a Selye János Gimnázium tanára majd igazgató-

helyettese voltam. A tavalyi választások során megerősítettek pozíciómban, azóta is legjobb tudásom szerint igyekszem munkálkodni falunk érdekében. Egyik fő célom településünk közösségi életének fellendítése, amely kéz a kézben jár helytörténeti értékeink feltárással és múltunk, hagyományaink tudatosításával, megjelenítésével közösségünk mindennapjaiban. Polgári szervezetekkel együttműködésben színházi előadásokat, kiállításokat szervezünk, az egyik például „Ünnepeink” címen a zsidóság jellemző ünnepeit is bemutatta. Múltunk nélkül gyökeretlenek volnánk a jelenben és az első vihar elsodorna. Ezért is fontos a tudatos hagyományápolás mint az egyik fő nemzetmegtartó és közösségépítő tényező. ■



Löwinger Mancsi szakácskönyvéből

Mit szabad hamisítani Rosh Hásháná ünnepén?

A helyi gimnáziumban tanítottam éveken át, mikor beköszöntött az ősz és főleg a tél, több tanuló jött az iskolába megfázásos betegséggel. Igazából nem azért jöttek betegen, mert nagyon szerettek tanulni, lehet, hogy volt közöttük pár lelkiismeretes diák, aki valójában szeretett tanulni és nem akart hiányozni, de legtöbben nem akartak kimaradni az iskola izgalmas társadalmi életéből. Fontos volt új kapcsolatokat teremteni, a régebbi kapcsolatokat fenntartani. Magunk között mondván az iskolai szünetek sokkal izgalmasabbak mint otthon lenni betegen. A iskolában én rögtön elkaptam összes téli betegséget.

Egyik szünetben kolleganóm, aki szintén szenvedett ettől, boldogan mesélte, hogy megtalálta a csoda gyógyszert, illetve az ideális védőoltást. Külföldi szer, amelyben 20 féle az Alpokból származó gyógyfű van feldolgozva, összekeverve mézzel, amelyet különleges módon termeltek. Minden patikában és natúr termék boltban lehet kapni reggel meg este egy evőkanál szirup biztosítja a teljes egészséget. Hozzátette, hogy biztos, ami biztos ő minden reggel készíti, egy kis termosztba mézzel ízesített teát, és azt hozza magával iskolába. A rövid beszélgetés után úgy éreztem magamat mind mikor egy keményen dolgozó kutató csalódott, kudarcok után és hirtelen csoda történik és a kudarc sikerre változik.

A tanács megvettem a szirupot, egy termoszt és egy üveg mézet. Másnap egy kanál sziruppal kezdtem, és elkészítettem a mézes teát. A következő napon

könnyű köhögés zavart, megdupláztam a szirupadagot és nagyobb termoszt vettem, hogy több mézes teát igyak. De a köhögés erősödött, zavart a munkában. Elmentem az orvoshoz, aki megvizsgálta a torkomat, a mandulámat, a légcsővem és a tüdőmet, majd közölte, hogy minden teljesen rendben van. Nincs semmi megfázási tünetem. Szerinte az osztályban használt krétapor okozza a köhögést és ajánlotta, hogy pár napig diktáljak inkább, ne használjak krétát.

A tanács jó volt arra, hogy a kezem tiszta maradt, de a tanulók panaszkodtak, nem szerették az új módszert, és a köhögés nem csökkent. Hazafelé be mentem egy patikába és elmesélem az utolsó pár nap történetét. A patikus egy percet gondolkodott, utána mondta, szerintem allergiás vagy a mézre és minél több mézet fogyasztol, annál erősebb a köhögés. Hagyd abba, és meg látod, hogy pár nap múlva a test kitisztul,

a köhögés elmúlik. Igaza volt. Azóta kerülöm a mézet meg minden olyan élelmiszert, amelyben talán található egy csepp méz.

Rosh Hashánakor szokás mézet enni és mézes süteményt készíteni. Ezek szimbolizálják az édes évet, amelyek kívánunk a családnak meg magunknak. Aki allergiás a mézre, nem érdemi meg, hogy a következő édes legyen édes? Azért találták ki a méz nélküli mézes süteményt.

Méz nélküli mézes torta

Hozzávalók: 2 1/2 pohár liszt, 2 kávéskanál sütőpor, 1 pohár barna cukor, 10 dkg vaj vagy 3/4 pohár olaj, 3 tojás, 1/2 pohár édesített almapüré vagy baracklekvár, 1 kávéskanál kakaópor, 1/2 kávéskanál szegfűszeg, 1/2 kávéskanál fahéj, 1 kis pohár édes likőr, 1/2-3/4 pohár forró víz.

Elkészítése: a cukrot és vajat vagy olajat simára keverjük, és egyenként hozzáadjuk a tojásokat. Bele keverjük a fűszereket, lekvárt és a likőrt. Ezekhez a lisztet és sütőport és a vizet apránként, hogy ne legyen a massa túl lágy. Kissé olajozott tepsibe, közepes hőfokon sütjük 35 percig, tűpróbáig. ■

Dr. Orna Mondschein

Ünnepi nyitvatartás a komáromi zsidó temetőben

Az őszi ünnepek alatt temetőnk nyitvatartása az alábbiak szerint módosul:

Szeptember 13., vasárnap	Erev Rosh Hasanah	12:00-ig
Szeptember 14., hétfő	Rosh Hasnah 1. napja	zárva
Szeptember 15., kedd	Rosh Hasnah 2. napja	zárva
Szeptember 22., kedd	Kol Nidre	12:00-ig
Szeptember 23., szerda	Jom Kippur	zárva
Szeptember 27., vasárnap	Erev Sukkot	12:00-ig
Szeptember 28., hétfő	Sukkot 1. napja	zárva
Szeptember 29., kedd	Sukkot 2. napja	zárva
Október 4., vasárnap	Sukkot 7. napja	12:00-ig
Október 5., hétfő	Sukkot 8. napja	zárva
Október 6., kedd	Szimchat Tora. napja	zárva ■

A KZSH titkárságának ünnepi munkarendje

Az őszi ünnepek idején a KZSH titkársága az alábbi napokon zárva tart:

- Szeptember 1. kedd (állami ünnep)
- Szeptember 14-15., hétfő-kedd – Rosh Hasanah
- Szeptember 22-23., kedd-szerda – Jom Kippur
- Szeptember 28-29., hétfő-kedd – Sukkot
- Október 5-6, hétfő-kedd – Sukkot, Szimchat Tora ■

Az Eötvös utca 9. hírei

A KZSH vezetőségi döntésének értelmében 2015-ben a ház utca felőli oldalán kerül sor az ablakok cseréjére, majd a homlokzat felújítására. A munkák szeptemberben valósulnak meg. ■

EGY ÉV IZRAELBEN

Dr. Paszternák András útinaplója

43. fejezet

Tel-Aviv a 100-as buszról (2. rész) és függő lettem, gefilte fish függő

(2011. október 21.)

Annnyiban módosult a valós nyomvonal, hogy a reggeli Jaffoban beállt dugót megkerültük, különben talán még mindig ott ülnék a buszon. A HaYarkon a tengerparti életmentőknél felhúzott szeles időt jelző piros zászló ellenére is lenyűgöző arcát mutatta. A lassan hidegebbé váló nappalok és kimondottan hűvös éjszakák alapján arra tippeltem, vége a strandszezonnak, de a tengerparti kép megcáfolta mindezt. A belvárost tényleg nem láttam még sosem kihaltan. A boltok, kávézók, éttermek ezúttal is zsúfolásig tömve, a kerék, felújítás alatt lévő szökőkút körül hatalmas kirakodóvásár vonzotta az errefelé sétálókat. Elhaladtunk az Azrieli Center mellett, körbekerültük a Tel-Aviv Egyetemet, ahol felfigyeltem egy-két számomra eddig ismeretlen múzeumra, melyeket mindenképpen meg kell látogatnom. Hallottunk a mindig nyüzsgő város múltjáról és jelenéről, híres emberekről. Megérett az idő arra, hogy többet tudjak arról a városról, mely 1989 óta Budapest testvérvárosa.

Az élményekkel teli kirándulás után betértem a Dizengoff utca egyik kisvendéglőjébe egy remek ebédre. Azt még valahogy megértettem, hogy a „roast chicken”-ből hogy lett egy a sült és a párolt csirke közötti, kimondottan ízletes húsdarab, de hogy a „baked potato” mióta a sóletből kihalászott (ezért né-

hány babszemmel és gerslivel díszített) burgonya, az már nem fért a fejembe. A kapros saláta viszont a helyén volt.

(2011. október 24.)

1991-et írtunk, a rendszerváltás utáni első hosszabb külföldi utamra indulunk Svájcba és Olaszországba. Ha jól emlékszem 10 éves koromból, ezen a kiránduláson, egy péntek este ettem életemben először gefilte fisht, azaz töltött halat. Amit már akkor sem töltöttek halba, csak úgy „natúr” a töltelékét tálták fel a rokonok. Az első – és a függőség szempontjából meghatározó – találkozást követően hosszas szünet következett.

A nagymamám és anyu is mindig azt monda: „Ja, az egy nagyon bonyolult étel, sokat kell vele pepecselni, meg halat nem szoktunk idehaza darálni.” Szóval az elkövetkező 10-12 év gefilte fish nélkül pergett le. A szarvasi tábor őszi, nyarat értékelő „zártkörű” hétvégéin tűnt fel ez az ínycsiklandó íz újra. A tábor recepcióján elfogyasztott péntek esti vacsorák elengedhetetlen része volt kis, kocsonyás lével, talán még egy-egy répakarikával is díszített szelet a Hannából vagy a későbbiekben a Carmeltől. Emlékszem, a fejadag elfogyasztása után mindig körbenéztem, nem akad-e még egy szelet vagy legalább egy kis töredék valakinek a tányérján. A szintén „kérek még” levet gondosan kitörülgettem egy kis barchesszal, hogy egy csepp se vesszen kárba.

Izraelbe történő érkezésemmel új fejezet nyílt a gefilte fish és a köztem lévő kapcsolatban. Először egy-egy családi,



ismerősi „terülj-terülj asztalkámon” találkoztam az édeskés előétellel. Előfordult, hogy nem csak gombócot vagy szeletet kaptam, hanem halba töltve tálták a finomságot. Egy dolgot azonban nem értettem. Budapesten az egykori Rothschild üzleteiben, a kóser áruk polcán időről-időre feltűnt gefilte fish, befőttesüvegbe csomagolva, amelyet a csillagászati ára miatt végül sosem vettem meg. Azon tűnődtem, hogy van az, hogy Pesten volt, itt meg sehol sem lehet kapni. Eltelt két-három hónap, s hiába róttam a szupermarketek végteleknek tűnő polcrendszerait, sehol nem leltem rá az elveszett kincsré. Végül ashkeloni ismerőseim világosítottak fel, a halkonzerveknél kell keresni az üvegeket, minden boltban van, olyan nincs, hogy ne lehessen kapni.

Az első üvegnél kezdődött minden, az első harapásoknál, az első korty kocsonyás lénél, az első répakarikáknál. Azóta szinte nincs olyan nagybevásárlás, hogy ne kerülne – lehetőleg mindig egy-egy újabb cég termékének a formájában – a 4 vagy 6 gombóccal töltött üveg a kosaramba. Múlt héten az Uziel utcai kisboltban bújtt el előlem a „heti adagom”, körbementem vagy háromszor is, nem mehetek haza gefilte fish nélkül – űzött valami misztikus erő. A kasszánál kétségbeesve tettem fel a kérdést, van, persze – jött a válasz, s a halak felé mutatott az eladó. Befőttesüvegnek azonban nyoma sem volt, Elsápadva néztem vissza rá, ő csak erősödött. Alaposabb szemrevételezés után ráakadtam egy papírdobozba rejtett lefóliázott műanyagtálcát rejtő változatra.

Csak 3-4 nap telt el azóta, s egy kis késsel éppen egy befőttesüveget fészgetek, az nem lehet, hogy nem jutok hozzá! Szükségem van arra az ízre, a gefilte fish ízére!!! ■



Židovská minulosť a prítomnosť Bátorových Kosíh

Starosta Roland Labancz o rekonštrukcii miestneho židovského cintorína a zachovaní pamiatok niekdajšej komunity

Bátorové Kosihy sú jednou z najväčších obcí Komárňanskeho okresu, ležia na polceste medzi mestami Komárno a Štúrovo, vzdialené od nich približne 30 kilometrov. Obec má približne 3500 obyvateľov, dve tretiny z nich sú katolíci, jedna tretina reformovaní. V minulosti tu žila významná židovská komunita, v súčasnosti v obci nežijú občania židovského vierovyznania.

Židovský cintorín je súčasťou našej obce nielen zo zemepisného hľadiska, ale aj z hľadiska kultúrno-historického. Práve preto považujeme za dôležité, aby sme sa oň patrične starali. Po celé roky bol zanedbaný, zarastený burinou, kríkmi a stromami, ba dokonca tu rokmi pribudla aj nejedna ilegálna skládka odpadu. Vďaka viactýždňovej práci našich zamestnancov a pracovníkov v rámci aktivačných prác je približne hektárové územie cintorína dnes už vyčistené, vyzerá ako stromový sad, od cesty ho oddeľuje rad tují a vchádza sa doň zdobenou bránou. Veríme, že tento stav sa nám podarí udržať pravidelným kosením trávy a minimálnou údržbou okolia. Pre každého z obyvateľov obce – nielen pre potomkov

niekdajšej židovskej komunity – je dôležité, aby sme mohli dôstojne spomínať a aby sa mladí ľudia dozvedeli historické fakty, o ktorých po dlhé desaťročia nepočuli.

O mojej osobe toľko, že do funkcie starostu som bol zvolený v nových voľbách v roku 2012, predtým som pôsobil ako pedagóg a zástupca riaditeľa Gymnázia Jánoša Selyeho v Komárne. Vo vlaňajších voľbách ma do funkcie opäť zvolili a ja sa odvtedy snažím pracovať v záujme našej obce podľa svojich najlepších schopností. Jedným z mojich prvoradých cieľov je oživiť spo-

ločenský život našej obce, čo zároveň znamená, že skúmame poklady našej miestnej histórie a snažíme sa, aby sa naše tradície stali súčasťou nášho každodenného života. V spolupráci s občianskymi združeniami organizujeme divadelné predstavenia a výstavy – jedna z nich s názvom „Naše sviatky“ prezentovala aj židovské sviatky. Bez minulosti by sme dnes nemali korene a akákoľvek búrka by nás zľahka odvíala. Práve preto je pestovanie tradícií také dôležité, ako prostriedok zachovania národnej identity a budovania miestnej komunity. ■



Otváracie hodiny cintorína počas sviatkov

V priebehu jesenných sviatkov bude židovský cintorín v Komárne otvorený takto:

Nedeľa 13. septembra, Erev Roš hašana	do 12:00
Pondelok 14. septembra, 1. deň Roš hašana	zatvorené
Utorok 15. septembra, 2. deň Roš hašana	zatvorené
Utorok, 22. septembra, Kol Nidre	do 12:00
Streda 23. septembra, Jom Kipur	zatvorené
Nedeľa 27. septembra, Erev Sukot	do 12:00
Pondelok 28. septembra, 1. deň Sukotu	zatvorené
Utorok 29. septembra, 2. deň Sukotu	zatvorené
Nedeľa 4. októbra, 7. deň Sukotu	do 12:00
Pondelok 5. októbra, 8. deň Sukotu	zatvorené
Utorok 6. októbra, Simchat Tora	zatvorené



Úradné hodiny sekretariátu ŽNO

V čase vysokých sviatkov bude sekretariát ŽNO zatvorený v týchto dňoch:

Utorok 1. septembra (štatný sviatok)
Pondelok, utorok 14. a 15. septembra – Roš hašana
Utorok, streda 22. a 23. septembra – Jom Kipur
Pondelok, utorok 28. a 29. septembra – Sukot
Pondelok, utorok 5. a 6. októbra – Sukot, Simchat Tora

Správy z domu na Ulici Eötvösa 9

V zmysle rozhodnutia vedenia ŽNO budú vymenené okná domu z ulice a bude zrekonštruovaná fasáda domu. V auguste prebehol proces výberu realizátora prác – výmeny okien – a podpísali sme aj zmluvu. Práce budú vykonané v septembri. ■

Prečo prísť do synagógy? – myšlienky v očakávaní sviatkov

Opäť sme o rok starší a v nedeľu večer 13. septembra začne v poradí 5766. židovský rok. Židovská náboženská obec zorganizovala aj v minulom roku množstvo náboženských, kultúrnych a vzdelávacích programov. Po celý čas sme sa snažili o to, aby sme našu malú komunitu v tomto meste zachovali.

Čas jesenných sviatkov je časom tzv. dní pokánia, keď sa rozhoduje o osude každého Žida, vyjde najavo, či bude na budúci rok zapísaný do knihy dobrých či zlých, do knihy života či smrti.

Podobne, ako v uplynulých rokoch, aj teraz budeme oslavovať za prítom-

nosti Mihálya Riszovanného a Istvána Balogha v uvoľnenej atmosfére, a nikto nebude musieť mať obavy, keď niečo nebude vedieť dokonale. Najdôležitejšie bude stráviť tento čas spoločne. Príďte medzi nás, privedte so sebou svojich priateľov a príbuzných!

Komárňanská komunita sa zachová len v tom prípade, ak dokážeme spolu osláviť naše najvýznamnejšie sviatky. Staňte sa ich súčasťou!

So želaním, aby váš nový rok bol dobre spečatený, vás očakávame v Útluku (Menház) 13. septembra i v ďalšie sviatočné dni. ■

V mene vedenia:

Anton Pasternák, predseda

Ocenenia Kehila a Kehila Chaver v roku 2015

Pri príležitosti Európskeho dňa židovskej kultúry odovzdáme aj v tomto roku ocenenia Kehila a Kehila Chaver.

Ocenenie Kehila obdržia:

Na návrh Maďarsko-izraelskej priateľskej spoločnosti Hanny Szenes v meste Tatabánya:

Péter Lusztig

Spoločne s manželkou zorganizovali úspešnú vedeckú konferenciu o minulosti Židov v mestách Tata a Tatabánya. Jeho starí rodičia v období hrôzy prežili útrapy koncentračných táborov. Pri príležitosti výročia holokaustu zorganizoval výstavu v Dome kultúry KPVDSZ. Je poslancom samosprávy mesta Tatabánya. Je členom Maďarsko-izraelskej priateľskej spoločnosti Hanny Szenes a svojimi ná-

padmi pomáha aj v našej práci. Pravidelne navštevuje a podporuje prácu Klubu Šalom v Komárne. Minulosť, prítomnosť a budúcnosť židovstva pokladá za svoju srdcovú záležitosť.

Na návrh ŽNO v Komárne:

Avraham Toledano

Do obce blízko Komárna sa prisťahoval iba pred niekoľkými rokmi. Odvtedy sa pravidelne zúčastňuje života našej komunity, dobrovoľnou prácou pomáha pri všetkých nami organizovaných akciách.

Sándor Márkus

Predseda ŽNO v meste Szombathely, k jeho menu sa viaže priebežné udržiavanie a zintenzívňovanie náboženského života v meste a okolí, usporadúvanie výstav.

Cena Kehila Chaver

Na návrh Maďarsko-izraelskej priateľskej spoločnosti Hanny Szenes v meste Tatabánya:

Nóra Lusztigné Várfői

Učiteľka na dôchodku z mesta Tatabánya. Za svoju srdcovú záležitosť považuje výskum minulosti miestnych Židov. Spoločne s manželom zorganizovala úspešnú vedeckú konferenciu o minulosti Židov v mestách Tata a Tatabánya. Pracuje v záujme porozumenia medzi kresťanmi a židmi. Má veľmi dobre vybudovaný kontakt s miestnymi školami, vďaka tomu sa na nimi organizovaných akciách v hojnom počte zúčastňujú aj študenti. Je tajomníčkou Maďarsko-izraelskej priateľskej spoločnosti Hanny Szenes v meste Tatabánya.

Na návrh Jozefa Dukesa:

Roland Lanz (Sládkovičovo)

Zaoberá sa výskumom židovskej komunity v Sládkovičove, je predsedom miestnej spoločnosti Atid, organizoval koncert a celý rad konferencií o židovstve.

Na návrh ŽNO v Komárne:

Zuzana Toledano

Vyučuje hebrejčinu v dvoch kurzoch v ŽNO v Komárne. Dobrovoľnou prácou prispieva k úspechu všetkých našich akcií, má vynikajúci kontakt s členmi našej komunity.

Roland Labancz

Starosta obce Bátorove Kosihy, za úplnú obnovu židovského cintorína v obci. ■



Znovu si môžete objednať kôšer pečivo

V priebehu septembra si možno objednať kôšer pečivo na nasledujúce dni z ponuky pekárne www.koserpekseg.hu. **Nedeľa – 13. septembra** – Roš Hašana – objednávky do stredy 9. septembra – preberanie pečiva v nedeľu, 13. septembra. **Utorok – 22. septembra** – Jom Kipur - objednávky do piatku 18. septembra – preberanie pečiva v utorok, 22. septembra. Objednávky očakávame na adrese kile@menhaz.sk alebo na telefónnom čísle 7731-224. ■

Úspešné tendre

Naša publikácia Spravodajca obdržala od Národného kultúrneho fondu po dvoch rokoch výpadku opätovne podporu, za čo ďakujeme! ■

Správy z cintorína

Údržba cintorína bola po celé leto vykonávaná nepretržite, cintorín je teda v dobrom stave, všetky hroby sú prístupné. Odborníci preskúmali sklá okien a dverí domu smútku, rozbité tabule budú nahradené v priebehu jesene. ■



Žiadame Vašu podporu

Vážení čitatelia!

Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Od 1. januára 2008 môžete zasielať peniaze na nasledujúce účty (je možnosť platiť osobne na sekretariáte, ako aj poukázanie peňazí šekom):

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900- Slovenská sporiteľňa alebo
10103804/5200- OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovenská republika

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX
Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

alebo

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX
Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Ďakujeme!

Krátke správy

✧ V priebehu leta prichádzali do Menházu návštevníci. Boli medzi nimi aj takí, ktorí pochádzajú z nášho mesta a hľadajú svoje korene. Aj naďalej očakávame milých návštevníkov!

✧ Miniknižnica Bélu Spitzera sa opäť rozrástla o nové knihy. Príďte a čítajte!

✧ Posledný augustový víkend sa bude konať výjazdové zasadnutie ÚZ ŽNO v Nízkych Tatrách.

✧ V Komárne sme mali možnosť privítať vedenie budapeštianskeho židovského divadla Barbaru Golem Marcsa a Andrása Borgulu. Anton Pasternák, predseda ŽNO v Komárne, s nimi rokoval o možnosti ich vystúpenia v našom meste.

✧ Začali sme zostavovať naše jesenné programy a projekty. O podrobnostiach sa dočítate v jesennom čísle Spravodajcu.

✧ Akademická maliarka Miriam Neiger Fleischmannová prednesie v novembri prednášku s názvom Izrael dnes na Evanjelickej teologickej fakulte Univerzity J. Selyeho v Komárne.

✧ Pán Ainhorn z Viedne nám opätovne daroval kôšer salám. Ďakujeme pekne!



Židovská minulost' a přítomnost'



Židovský cintorín je súčasťou našej obce (strana 4.)

Vysoké sviatky v Komárne

V tomto roku bude bohoslužby počas vysokých sviatkov v komárňanskej synagóge viesť Mihály Riszovannij a István Balogh.

Program:

Nedeľa 13. septembra 2015, 18.00 hod

Erev Roš hašana – začiatok židovského Nového roka – večerná modlitba a slávnostná večera v Menháze

Pondelok 14. septembra 2015, 17:00 hod.

Prvý deň Roš hašana – Štúdium v Menháze

Utorok 22. septembra 2015, 18:00 hod.

Kol Nidre – Erev Jom kipur

Streda 23. septembra 2015, 17:00 hod.

Deň Jom kipur – Mazkir, spomienka na zosnulých

Oslavujme spoločne! ■



Všetkým milým čitateľom prajeme šťastný nový rok. Šana Tova 5776!

Objednávky luachu (kalendára)

Prosíme vás, aby ste si kalendár (luach) na rok 5776 na sekretariáte ŽNO v Komárne objednali do 6. septembra, a to na tel. čísle 7731-224 alebo e-mailom na kile@menhaz.sk. ■

Otvárame online program Machar

V priebehu leta sme splnili všetky požiadavky nadácie Pincus, čo znamená, že už od septembra môže začať náš on-line vzdelávací program, ktorý slávnostne otvoríme v deň osláv Európskeho dňa židovskej kultúry. Už prebieha natáčanie jednotlivých modulov. Očakávame vašu registráciu. Ďalšie informácie nájdete na webovej stránke www.menhaz.sk. ■

Rokovanie vedenia

Riadne zasadnutie vedenia Židovskej náboženskej obce v Komárne sa konalo v strede júla. Zúčastnilo sa na ňom všetkých päť členov vedenia. Súčasťou programu rokovania bola otázka budúceho využitia uvoľnených priestorov Útulku (Menház), stavu budovy na Ulici Eötvösa 9, stavu cintorína a prác, ktoré je nutné vykonať. Vedenie rokovalo aj o úspešných projektoch. Vedenie ŽNO vyhodnotilo jarné podujatia a určilo programový kalendár na jesenné a zimné obdobie. ■

